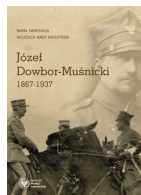

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/64753,Jozef-Dowbor-Musnicki-18671937.html>
2022-12-02, 21:47

Józef Dowbor-Muśnicki 1867-1937

Rafał Sierchuła, Wojciech Jerzy Muszyński, Józef Dowbor-Muśnicki 1867-1937, Warszawa 2019, 258 s., ISBN: 978-83-8098-570-4

Album przedstawiający życie i dokonania generała Józefa Dowbora-Muśnickiego (1867–1937), twórcy Legionu Polskiego w czasie I wojny światowej, a potem dowódcy Powstania Wielkopolskiego. Zawiera ponad 260 zdjęć. Część z nich jest publikowana po raz pierwszy. Projekt graficzny: Elżbieta Waga-Krajewska.

Józef Dowbor-Muśnicki, twórca I Korpusu Polskiego w Rosji i Armii Wielkopolskiej, rówieśnik Piłsudskiego, wyrastał wprawdzie w podobnej atmosferze domu rodzinnego jak Marszałek, ale jakże inna była jego droga ku Niepodległej. Droga ta wiodła z Sandomierszczyzny przez Korpus Kadetów w Petersburgu, gdzie nauczył się „jak należy z zaparciem się siebie zdecydowanie dążyć do raz powziętego celu” i elitarną Akademię Sztabu Generalnego, w której musiał udowadniać swoją wartość jako Polak, po służbę w zaborczej armii, rosyjskie awanse i ordery. Porzucił je, aby kroczyć szlakiem wytoczonym przez takich ludzi, jak Romuald Traugutt czy św. Rafał Kalinowski.

Matka zaszczepiała w nim polskość, wpała wiarę w odrodzenie Ojczyzny i zawsze przypominała o wynikających z tego obowiązkach. „Jej to w dużej mierze zawdzięczam również, że wszelkie wysiłki rasyfikatorów oraz podszepty propagatorów socjalistycznych nie zdołały zmienić moich poglądów na stosunki społeczne i życiowe” – wspominał.

Widok powstańczej mogiły z 1863 r., gdzieś w rodzinnych stronach pod Sandomierzem – obraz obramowanego kopca, a obok niego wysmukłego krzyża – zapadł w pamięć młodego chłopca. Blisko pół wieku później, w Bobrujsku, w ten sam sposób – kopcem z krzyżem – upamiętnił swych poległych żołnierzy. Taki też kształt nadał odznace I Korpusu Polskiego, wiążąc Wojsko Polskie na Wschodzie z czynami powstańców styczniowych. Między Dnieprem a Berezyną stworzył małą Polskę. „Były to najcięższe chwile w moim życiu. Wszak naocznie przekonałem się, że z pół miliona rodaków skupiłem zaledwie trzydzieści tysięcy. Zresztą taki los spotkał też i Piłsudskiego. Legiony były jeszcze mniej liczne” – ubolewał.

Jego podkomendni zapisali piękną kartę w późniejszych zmaganiach o granice odrodzonej Polski, on sam stał się jednym z symboli zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego. Tym większym dramatem była dlań nieobecność latem 1920 r. w walce z bolszewizmem, gdy honor zmusił go do odrzucenia propozycji Piłsudskiego, by przejął od swego dawnego podkomendnego i przyjaciela dowództwo nad armią wykrwawiającą się w obronie Lwowa.

A tyłu jego żołnierzy broniło Rzeczypospolitej... W chwili gdy bolszewicy byli pod Warszawą, nastąpił koniec kariery wojskowej jednego z najbardziej utalentowanych i najlepiej wykształconych polskich generałów. Dotknęła go w tym samym czasie osobista tragedia – śmierć ukochanej żony. Pozostało mu jeszcze siedemnaście lat życia: był to czas pracy, ale też goryczy z powodu niezasażonych upokorzeń ze strony małych ludzi w niepodległej już Polsce.

Dobrze wychował dzieci. Syn Gedymin walczył z komunistami w Hiszpanii, a córki... Zostawił im testament: „Moje dzieci winny pamiętać, że są Polakami, [...] że ojciec ich dołożył wszelkich swych możliwości dla wskrzeszenia Polski w jej byłej chwale i potędze. Ma zatem prawo żądać od swojego potomstwa, by nazwiska naszego niczym nie splamiło”.

Nie oglądał już wrześniego dramatu – rozbioru Rzeczypospolitej pomiędzy Niemcy i Związek Sowiecki. Odszedł na zawsze w 1937 r. Los oszczędził mu wieści o śmierci córek – Janiny, zamordowanej w Katyniu, i Agnieszki, rozstrzelanej w Palmirach. Tak właśnie zabijano ojczyznę, którą on wskrzeszał. Dziś niepodległa Polska składa mu hołd i dowód pamięci tym właśnie albumem.

Jarosław Szarek
Prezes Instytutu Pamięi Narodowej
Słowo wstępne

Rafał Sierchuła,
Wojciech Jerzy
Muszyński, Józef
Dowbor-Muśnicki
1867-1937

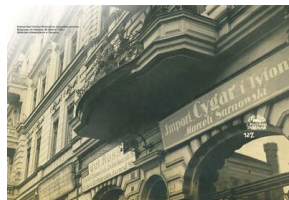
Rafał Sierchuła,
Wojciech Jerzy
Muszyński, Józef
Dowbor-Muśnicki
1867-1937

Rafał Sierchuła,
Wojciech Jerzy
Muszyński, Józef
Dowbor-Muśnicki
1867-1937

Rafał Sierchuła,
Wojciech Jerzy
Muszyński, Józef
Dowbor-Muśnicki
1867-1937

Rafał Sierchuła,
Wojciech Jerzy
Muszyński, Józef
Dowbor-Muśnicki
1867-1937

Rafał Sierchuła,
Wojciech Jerzy
Muszyński, Józef
Dowbor-Muśnicki
1867-1937

Rafał Sierchuła,
Wojciech Jerzy
Muszyński, Józef
Dowbor-Muśnicki
1867-1937

Rafał Sierchuła,
Wojciech Jerzy
Muszyński, Józef
Dowbor-Muśnicki
1867-1937

PLIKI DO POBRANIA

[SPIS TREŚCI – Józef Dowbor-Muśnicki 1867-1937 \(pdf, 22.74 KB\) 25.02.2019 10:00](#)

Gdzie kupić publikacje: